

Erdővarázs

CSALÁDI NAP BUDAPEST SZÍVÉBEN

2016. szeptember 9–10-én rendezték meg az első Erdővarázs Családi Napot, a magyarországi erdőgazdaságok részvételével. A rendezvényen a természetvédelem, az ökoturizmus, az erdei növény- és állatvilág, az erdész különleges munkája, az erdei vasutak, és az erdészeti erdei iskolák kerültek bemutatásra.

A budapesti Szabadság téren a látogatók 11 sátorban tekinthették meg a különböző kiállításokat és próbálhatták ki a különféle játékos feladatokat. A rendezvény megnyitását va-

dászkiáltók felharsanó szólamai jelezték, majd Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter ünnepélyes nyitóbeszéde köszöntötte az érdeklődőket. Fazekas Sándor elmondta: „A rendezvény fontos küldetése, hogy a hazai erdő- és vadgazdálkodás eredményei, a közjót szolgáló fejlesztések és beruházások minél több emberhez eljussanak. Az erdészek elődeik munkájára alapozva a jelenkor és a jövő kihívásaival szembenézve védik erdei értékeinket és munkálkodnak az elkövetkező generáció számára.”

FOLYTATÁS AZ 6. OLDALON ➔

Megtartó Kis-Sárrét

VÉGTELEN SZABADSÁG

Az emberek többsége a végtelen szabadságra vágyik. Olyan helyre, ahol a tekintet felmérheti a messzeséget. Olyan helyre, ahol az ember ráébredhet: ő is „csak” része a természetnek, és semmi esetre sem ura. Olyan helyre, ahol érezheti azt a jóízű magányt, azt a messzeséget és azt a végtelenséget, amelyet csak a gondolkodó, s érzelmeinek utat engedő ember érezhet, ha „belép” egy számára még ismeretlen tájba.

Ilyen vidékre érkezik az utazó, ha kelet felé, a Kis-Sárrétre veszi az útirányt. Előbb aranyba öltözött, széles búzamezőkkel, napraforgótáblákkal találkozik, majd régi folyómedrekkel szabdalt laposokat, szikes legelőket és meglepően sok fás-ligetes bűvőhelyet is felfedezhet.

A Kis-Sárrét, vagy egykori nevén a Körös-Sárrétje, jelentős változásokon ment át az elmúlt 200 évben. A XIX. században végrehajtott tájatalakítást megelőzően évszázadokon keresztül víz járta-áztatta vidék volt. Kiterjedt mocsarak és lápok uralták a területet, amelyek részleteiben igen gazdag, sokszínű tájat hoztak létre. Települései a környék apró kiemelkedéseire, száraz területeire épültek, s lakóinak évszá-

zadokon át a mocsár nyújtott megélhetést és menedéket.

A Kis-Sárrét a Tiszántúl egyik legváltozatosabb tája, ahol az Alföld fátlan szikesei és löszpusztái összefonódnak az Erdélyi-Szigetehegység lábától leereszkedő erdőkkel. A felszínt a hajdani Sárrét mocsarainak maradványai teszik változatosabbá. Ezt a már önmagában is változatos képet az élővilág hegyvidéki kapcsolatai tovább színesítik.

A Sárrét, mint földrajzi fogalom, egy sajátos kistáj megnevezése. Maga a szóösszetétel a bolgár-török eredetű ősi magyar rét szóból áll. A sár jelentése iszapos, mocsaras víz, mely lehet álló- és folyóvíz is.

FOLYTATÁS A 4. OLDALON ➔

Csizmazia tábor 2016

GYULA-VÁROSERDŐ, ERDEI ISKOLA

Hétfőn érkezünk az erdei iskolába mi, azok a szerencsés diákok, akik a Csizmazia Alapítvány által meghirdetett természetismereti pályázatra írt dolgozatainkkal helyezést értünk el, és ötnapos táborozást nyertünk. Szállásunkat gyönyörű, szinte vadregényes erdei környezet ölelte körbe, nem messze tőle futott a Fekete-Körös vize. Minden nap izgalmas túrákon vettünk részt

Első kirándulásunk az ismerkedés után, délután vette kezdetét, nagy tudással rendelkező vezetőkkel az élén. Azt hittük, hogy első utunk a tábor területének gyors körüljárásáról fog szólni, ezért – elefejtve a szunyogiasztót és hosszú nadrágot – bőséges táplálékul szolgáltunk a szunyogoknak. A kirándulás hosszabbra nyúlt a vártnál, már akkor megismerhettük új környezetünk növényeit, mint a ligeti seprencét, a kontyvirágot, vagy a farkasalmát. A fák törzsén, a földhöz közel növevő zuzmók indikátorként jelezték a levegő tisztaságát.

A növénytan ismeretek mellett néprajzi és geológiai tudásunkat is bővíthettük.

Vacsora után összegyűltünk és a magunkkal hozott társasokkal, kártyákkal kiválóan szórakoztunk. Ezt megszakítva éjszakai túrara hívtak bennünket.

Meglepetésünkre, elemlámpáinkra nem volt szükség: minden mesterséges fény nélkül indultunk a bozótnak. Csak a sötét fák lombjai között átszűrődő hold és csillagok fénye jutott el hozzánk, ezért jobban kellett támaszkodnunk más érzékszerveinkre.

Csendben haladtunk, idővel szemünk is megszokta a sötétet, amennyire lehetett. Ahogy fák elfogytak, főlének borult a tiszta égbolt, a ragyogó csillagképeket tanulmányoztuk, majd kettesével rövid bátorságpróba indultunk. A töltésre felkapaszkodva dämuvadak nyílt terepen legelésző csoportját észlelhettük, noha leginkább csak mozgásukat láttuk.

A visszaúton helyenként olyan sötét volt, hogy egymásba kapaszkodva mentünk előre, nem láthattuk magunk előtt a megbotlásra alkalmas tereptárgyakat. Tizenegy óra körül értünk az erdei iskolához.

Másnap 8 kilométeres túrara indultunk, melynek során számos ismerős és ismeretlen, őshonos és behurcolt

növényvel találkoztunk, de a rovarok szerelmeseinek méretes, ép szarvasbogár vázakait nyílt alkalmuk gyűjteni, illetve különböző hangyákat, és egy nagy hős-cincért is megfigyelhettünk, időnként felbőszült darazsak miatt kényszerültünk megszaporázni lépteinket.

A meleget csak a nyílt területeken éreztük, az árnyas lombok hűsülést nyújtottak. Koros és fiatal fákból álló erdőrészeket jártunk be, közben hallhatunk az erdészek, vadászok munkájáról, körülálltunk vadetetőket, lábnyomokat tanulmányoztunk, meglátogattunk egy kisebb tavat, gyakoroltuk az iránytű-térképes tájékozódást, fekete, agyagos földből földmodell készítettünk, egy ér mentén haladva indultunk vissza. Alkalmunk nyílt nappali fényben is megfigyelni néhány dämzarvast. Nadrágunkra pókhálót, a többféle riasztó ellenére karunkra, lábunkra újabb szunyogcsípéseket gyűjtöttünk.

Miután kipihentük magunkat és megemésztettük az új ismereteket az ebéddel együtt, mikroszkóp alatt tanulmányoztuk a kirándulás során gyűjtött növényeket, rovarokat.

Az előzetes megegyezések alapján az ügyeletes háromfős csapat találta ki az esti játékos programot, emellett meghallgattunk egy novellát Csizmazia Györgytől. A nap zárásaként vadpörkölt-

tel kedveskedtek nekünk, volt, aki először ízlelhetett meg ilyen jellegű ételt.

A szerda délelőttöt Gyulán töltöttük. Először a Dürer Nyomdába látogattunk el, ahová kívülről talán sosem juthattunk volna be, így azonban megismerhettük a modern nyomtatás titkait. Ezután Puskás Lajos bácsi sokrétű tájékozottságát bizonyította a Gyulavári Kastély kiállításán, nemcsak erdei környezetben nagy tudású, de részletes néprajzi és történelmi előadással vezetett végig bennünket a termeken. Csak ebédelni mentünk vissza szállásunkra, majd a gyulai várban folytattuk. Végimentünk a régi korok eszközeit bemutató helyiségeken, megnéztünk egy működő kovácsműhelyt, megismerkedtünk a vár izgalmas történelmével, csodáltuk a kilátást a toronyból. Persze mind itt, mind a túrák során folytatódott az ismerkedés, és noha társainkkal már az első percekben összebarátkoztunk közös vonásunk, a természet szeretete miatt, egyre többet tudtuk meg egymásról és sokat nevtünk.

Az idilli város szökőkutas utcáin haladva betértünk egy ortodox templomba, ahol Lajos bácsi vallási téren gyarapította ismereteinket, illetve fagylaltoztunk és süttünk a csaknem százötven éves „Százéves Cukrázásban” is.

Csütörtökön azt hittük, az eső nemcsak a hajnali vadlest mossa el, de a

mái kirándulásoknak is befellegzett, de reggeli után ismét sütött a nap. Szomorúan nézegettük vékony, nyári sportcipőinket, mikor Lajos bácsi nagy örömmel gumicsizmákat osztott ki. Úgy látszik, az erdei iskola mindenre felkészült. Célunk a kis mocsár volt, ahol nagy hasznát vettük kölcsön kapott lábbeljeinknek a bokáig érő, hideg, sáros vízben. A csizmában a vízben járkálás néhányaknak élvezetes újdonságnak bizonyult. A kákán nem csomót kerestünk, a tréfáskedvűek kötöttek rá, közötté és a sás között figyeltünk meg vízisiklókat és unkákat, változatos vízi növényeket. Utána különféle mezei lágyszárúakat gyűjtöttünk. Túravezetőink rávilágítottak, hogy mennyire nem lehet unatkozni a réten, megmutattak néhány játékot a növényekkel, akik nem ismerték a pástortáskából csörgőkészítés technikáját, nagy örömmel sajátították el.

Délután a pénteki terepfutásra gyakoroltunk: a két csapat elrejtette saját zászlóját, helyét bejelölte a térképen, aztán térképet cserélve mentek megkeresni a másik csapat zászlóját. Az időközben ránk zúduló hideg eső ellenére is jól szórakoztunk.

Az esti közös játék aznap elmaradt, helyette elmeséltük Marika néni- nek és Márti néni- nek, hogy mi tetszett legjobban a táborban, hiszen ez volt az utolsó együtt töltött esténk. Később még szokás szerint kártyáztunk és társasoztunk szobáinkban.

Az utolsó nap hajnalán bepótoltuk a vadlest, újabb dämuvadak láthattunk. A tábor hosszúságú búcsúzás után én hagytam el elsőnek, mert én laktam a legtávolabban, a Balaton mellett, a többiek még részt vehettek a nagy terepfutó versenyen, majd egyenként, lassan ők is haza indultak. Nagyon örülök, hogy a sok ismeret és élmény mellett hasonló érdeklődési körű és korú barátokat szereztem. Ez talán egy hosszabb barátság kezdete.

A vasutállomáson állva még egy utolsó ajándékot kaptam Gyulától, a síneken dämzarvasok soroztak át előttünk.

Köszönöm a Csizmazia Alapítványnak és az Erdei Iskolának a lehetőséget, hogy részt vehettem ebben a táborban, mely az eddigi nyári szünet egyik legszebb élménye volt számomra.

LUGOSI CSENGEANNA, ZALASZÁNTÓ

A DALERD Délalföldi Erdészeti ZRt. új közjóléti beruházásai

ÚJ KÖZJÓLÉTI BERENDEZÉSEKET AVATTUNK 2016. AUGUSZTUS 25-ÉN

A gyermekek programját ezentúl két új játszótér is színesíti: az egyik Gyula-Városerdő, az erdészeti erdei iskolában, a másik pedig Doboz-Szanazugban található. A Nagygyantén elkészült kulcsos ház pedig a hozzánk látogató turisták kényelmét fogja szolgálni a továbbiakban. A létesítményeket Király Attila, az FM titkárságvezetője, az erdőgazdaság felügyelőbizottságának tagja avatta fel.

„MUZSIKÁL AZ ERDŐ” A KÖRÖSÖK VÖLGYÉBEN az Erdők Hete regionális nyitórendezvénye

2016. szeptember 30.

Helyszín: Gyula-Városerdő, DALERD ZRT. Erdészeti Erdei Iskola
GPS: É 46° 41' 57.36", K 21° 19' 24.88"

- 15.00-tól** Helyi termékek bemutatója
Kézműves foglalkozás gyerekeknek az erdei iskolában
- 15.00** „Muzsikál az erdő” kiállítás a „Muzsikál az erdő” fotópályázat nyertes képeiből, a „Muzsikál az erdő” Gyermekrajzpályázat nyertes rajzaiból, valamint a Székely Aladár Fotóklub tagjainak képeiből. Megnyitja: **Bánfi Barnabás**, a Fotóklub elnöke (Erdői Iskola Főépület, Fogadóter)
- 15.30** Erdői séta az Erdői Iskolától. Az erdő szerepe a fenntarthatóságra nevelésben. Vezető: **Szabó Lajos**, az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály titkára
- 16.00** Erdői koncert. Fellép: **Benedekfi István** zongoraművész és **Benedekfi Zoltán** hegedűművész
Közreműködik: **Tokai Ágnes** énekművész
- 17.00** Erdői népzenei koncert és táncbáza erdei pihenőnél. Fellép: Ökörös Trió. Művészeti vezető: **Pribojszki Ferenc**

2016. október 1.

Helyszín: Gyula-Városerdő, DALERD ZRT. Erdészeti Erdei Iskola

- 9.00** Lovas fogatokkal a Mályvádi erdőben. Indulás az erdei iskolától (9.00 és 10.00-kor)
- 9.00** Erdői séta a Biri-ér partján az erdei iskolától. Téma: a Mályvádi erdő természeti értékei, ökológiai vízpótlás a Körösök vidékén. Fenntartható erdőgazdálkodás. Vezető: **Puskás Lajos** erdőmérnök
- 9.30** „Muzsikál az erdő” kerékpártúra a Mályvádi erdőbe. Indulás az erdei iskolától (Városerdő)
- 10.30** Erdői koncert a Biri-ér partján. Fellép: Dobszerda Együttes. Művészeti vezető: **Bíró József** (kijutás az erdei koncert helyszínére az Erdői Iskolától: lovas fogatokkal 9.00-10.00, erdei sétával 9.00, kerékpártúrával 9.30)

TOVÁBBI PROGRAMOK AZ ERDEI ISKOLÁBAN: 12.30 Kemencés finomságok az Erdői Iskolában. Lacikonyha
13.00-tól helyi termékek bemutatója (kerámiák, sajt, méz, fa kézműves munkák, kolbász) **14.00-tól** gyermekprogramok: Bábika Játsszóház, vásári fajtékok, kézműves foglalkozások **14.00** Ismeretterjesztő előadás. **Dr. Csóka György**, a NAIK Erdészeti Tudományos Intézet osztályvezetője. „Csodálatos tölgyek, csodálatos rovarok” (Az erdei iskola előadóterme) **15.00** A DALERD Zrt. Erdői Iskola Erdői Kápolnánál az Összetartás emléklakettjénél

AZ ERDŐK HETE REGIONÁLIS NYITÓRENDEZVÉNYE

Köszöntők:

Dr. Görgényi Ernő, Gyula város polgármestere
Puskás Lajos, a DALERD Zrt. oktatási igazgatója, az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály elnöke
Szabó Lajos, a Muzsikál az Erdő Alapítvány elnöke

15.30 ERDEI KONCERT A HOLT-KÖRÖS ÉR PARTJÁN, AZ ERDEI ISKOLA MELLETT

Fellép: Kecskeméti Aurin Leánykar. Karnagy: Durányik László, Lajkó Félix, Vasvári Csaba színművész

17.30

Erdői néptánc bemutató. Fellép: az Erkel Ferenc Művészeti Iskola néptánc tanszak tanulói

18.30

Esti gitárhangulat – **Bende Róbert**. A program végén baráti koccintás, tábortűz.

Felhőtlen ég esetén „Válasszunk magunknak csillagot” közös rácsodálkozás a Körös-menti égboltra a Bay Zoltán Tehetséggondozó Alapítvány csillagdájában, az erdei iskola szomszédságában. Vezető **Márki-Zay Lajos**.

de ők álltak a ranglétra felsőbb fokain. Csikósnak, gulyásnak lenni tekintélyes foglalkozásnak számított, de a juhászok munkáját is elismerték, megbecsülték.

A VIZEK MEGZABALÁZÁSA

A régi vízi világból, a lápos-mocsaras területekből ma már csak maradványok láthatók.

A 18. század végén megindultak a helyi árvízvédelmi és lecsapolási munkálatok, ám a folyamszabályozások, árvízmentesítések java része a 19. sz. második felében zajlott le. A század végére a táj arculatát teljesen átformálta a vízmentesítés. 1866-ban a Berettyónak új medret ástak és a Sebes-Körösbe terelték, a Fehér- és a Fekete-Körös medrét is szabályozták, így a rétság száradásnak indult. Az egykor vízzel teli medrek, s a lápok és mocsarak vízutánpótlása is elapadt. A növényzet összetétele teljesen megváltozott, a vízhez kötődő növények csak néhány foltban maradtak meg a vízfolyások partján és a Kis-Sárrét peremén elhelyezkedő mocsarakban. Később az időszakosan víz borította láposok is kiszáradtak, a szikes területek kiterjedése megnőtt, a szántóföldek részaránya egyre jelentősebbé vált.

Az 1800-as évek nagy méretű - elsősorban a termőföld-szerzés miatti - erdőpusztítását csak a Trianon utáni évtizedektől kezdték pótolni. Az ültetéseknek nyarat, tölgyet, körist, füzet, akácot, fenyőt használtak. A hagyásfák között időnként rábukkanhatunk egy-egy száz évnél többet megélt kocsányos tölgyre - mint amilyen pl. a Faluhelyi erdei „Képesfa” - , valamint fehér nyárra, kőrisre és vadkörte.

A hajdani ártér ligeterdőinek egy része a folyó menti területekre húzódtott vissza, nagyobb részük pedig elszikeseedett, helyüket sziki tölgyesek foglalták el, széleiken szikes erdei réttel.

A pásztorok, pákászok, rétes emberek áttértek a földművelésre, a rét helyét elfoglaló uradalmak napszámosai lettek. A gazdálkodás népi gyakorlata lassan feledésbe merült, helyét átvette az intenzívebb földművelés, az állatok pedig a szabad legelőkről beszorultak az istállóba.

Hogy helyes volt-e a mocsár teljes felszámolása? Egyes vélemények szerint akkoriban ez volt a fejlődés útja, hiszen a népesség száma erősen megnőtt, s a lakosokat a vidéknek valahogyan el kellett tartania, más nézőpontból azonban az átalakításakor a természet kincseit jobban megőrizhették volna, hogy az utókor ne csak a mesékből ismerhesse meg őseinek életét és környezetét, mely munkálkodásának a keretét adta.

RITKA VÍZI NÖVÉNYEK

A rétság mezőgazdasági területeinek aránya viszonylag nagy. Az erdők részará-

nya a táj keleti részén tisztántúli viszonylatban mégis jelentősnek mondható. A holtmedrekkel szabdaltnak területek szék ligeterdő maradványok húzódnak. A DALÉRD Zrt. kezelésében lévő, Geszt, Zsadány, Mezögyán környéki kocsányos tölgy, kőris és csertölgy fajokból álló telepített erdők egy részét még a Tiszacsalád telepítette az 1930-as években, megtoldva ezzel a porondokon ősidők óta ott díszlő ligeterdőket. Az Országos Kék Kör útvonalához közel eső, egyedi arculatú, sajátos, mozaikos táj, s a környékbeli erdők (Vátyonlaposi, Nemeszugai, Radványzegi, Csillaglaposi, Szépapó) méltán érdemesek az arra látogatók figyelmére.

A Körösök szabályozása előtti gazdag lép- és mocsárrétek fajai ma a részben elszikeseedett folyó menti ágyakba vonultak vissza. A Szeghalom közelében található Fok-közi erdő tájképileg legszebb részein, a Holt-Körös zugaiban ma is előfordul a víz felszínén úszó védett növény, a sulyom és a rucaöröm, vagy a rovarfogó pongyolarence. A vizes élőhelyeken található még vízi harmatkása, a vízi mételykóró, az ágas békabuzogány és négyélű fűzike is.

A VÁNDOR TARISZNYÁJÁBA

Vésztőt a legkorábbi írásos emlék 1350-ben említi először Vejzetheu (Vejzsető) néven. A vésztői emberek megélhetési lehetőségét leginkább a halászat adta, az egyik halfogó eszköz neve volt a vejsze, innen származtatják a település nevét. A terület azonban már Vésztő kialakulását jóval megelőzően is lakott volt. Ennek bizonyítékai a Vésztő-Mágor Történelmi Emlékhelyen található mágori ikerhalmok északi részében feltárt 6000 éves - az egyiptomi piramisok korából való -, s az azt követően egymásra települt emberi kultúrák maradványai. Az ikerhalm egyikén a Csolt nemzetség a XI-XII. században monostort is épített.

A Holt-Sebes-Körös partján található a Kós Károly által tervezett boronafalú villa, az ún. Bagolyvár.

A Sárrét „természetes fővárosa”, Szeghalom, minden irányból jól megközelíthető, központi helyre települt. Gazdag történelmi múltja számtalan látnivalót kínál a kirándulóknak: empire stílusú magtár; szoknyás, három lépcsős, gúla alakú, zsindefyedűsű fa harangláb; a D'Orsay-kastély. 1724-ben Szeghalmon égették meg az utolsó halálra ítélt magyar boszorkányt, Kósa Andrásné Török Máriaét. Sokat nem tudni róla, annyi azonban bizonyos, hogy az ő tiszteletére rendezik meg minden évben a Sárréti Boszorkányfesztivált.

A Sárréti Múzeum állandó kiállításai az ősfoglalkozásokat (pákászat, halászat), a hagyományos paraszti életet és kismesterségeket mutatják be.

A környék fontos emlékhelyei a kunhalmok (pl. Balkány-halom, Korhán-halom), melyek csupán néhány méterrel

magasodnak a felszín fölé, mégis meghatározó elemei a tájnak. Többségük temetkezési hely, sírdomb, más néven kurgán. Lakódomb, azaz tell is szép számmal található e vidéken. Emellett fellelhetők még őrhalmok, határhalmok, és motték is. Ez utóbbiak a középkorban létrehozott, emelt alapú dombok, amelyekre erődítményeket, templomokat építettek. Ismeretes természetes képződményű alföldi halom is, melyeket a népnyelv lapolyagnak nevez.

Bélmegyer-Fáspuszta környékét mindig is erdők borították. A ma már védett terület - a szikes legelőn álló magányos, több száz éves kocsányos tölgyekkel, idős vadkörtefákkal az ősi erdősztyep látványát idézi. A régi ereket galériaerdők veszik körül.

Kovács Péter bélmegyer-fáspusztai kerületvezető erdősz 1958-ban egy tölgy-matuzsálem alatt esküdött örök hűséget Szabó Margitnak. Magyarország 10 legnagyobb átmérőjű tölgyfájának egyikét ezért a környékbeliek Péter fajaként ismerik. A bélmegyer-fáspusztai bekötőút és az erdőszházi bejáró kereszteződésében álló fakeresztet a helyiek szerint a II. világháború után egy asszony állította, aki éveken keresztül ott várta haza szeretteit a háborúból.

Az országhatár közelében található Árpád-kori falu Geszt, a két miniszterelnököt is adó Tiszacsalád uradalmának néhai központja. Innen, a csendes geszti birtokról indult Tisza Kálmán és az Ady által is megverselt „csóvás ember, a vén geszti bolond”, azaz Tisza István (apa és fia). Itt született Tisza Lajos is, aki a szegedi nagy árvíz utáni újjáépítés kormánybiztosa, valamint az Országos Erdészeti Egyesület egyik megalapítója, majd hosszú időn át elnöke volt. A fiatalon elhunyt, költői vénájú Tisza Domokos görög és poétikai oktatását a család 1851-ben Arany Jánosra bízta. A költő közel egy évet töltött a kastélyban, illetve a kis nyári lakban. A geszti temetőben hatalmas sírbolt őrzi a Tiszacsalád tagjainak földi maradványait.

A volt Tisza-birtok nagy része ma erdőterület. Ez a Tiszák 1930-as évektől végzett nagyarányú erdőszítésének, no meg a helybeliek szorgos kezének és az erdőszek, elsősorban Müller Géza erdősz szakértelmének köszönhető. A Zsadány határában kialakított vátyoni tanösvényen a Dél-Bihar összes jellegzetes tájképi eleme megtalálható. Tiszta időben kelet felől a Nagyváradi környéki dombok, a Bihar-, a Béli- és a Zarándi-hegyek hatalmas tömbje zárja a látóhatárt. A tölgyes erdőktől a Kis-Sárrét vízi világáig számos látnivalót gyűjthet be képzeletbeli vándortarisznyájába a városoktól távolra is elmerészkedő turista.

Erdővarázs

CSALÁDI NAP BUDAPEST SZÍVÉBEN

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL ➔

A megnyitó napján közel 500 általános iskolás gyermek vett részt a rendezvényen. A 11. sátorban, „Erdész leszek!” címmel, a Budapesti Erdőgazdaság Zrt. munkatársaival karöltve vezettük be a gyerekeket és az érdeklődőket az erdészeti munka rejtelmeibe. Az ide látogatók megismerhették a hossztolás fogalmát és gyakorlati megvalósítását. Kezükbé vehették, kipróbálhatták az átlalót és a christen-féle famagasságmérőt. A sátorban különböző erdészeti eszközöket, fából készült termékeket, növénygyűjteményeket, régi erdészeti szakkönyveket tekinthettek meg.

A vállalkozó szelleműek kipróbálhatták a választékolást egy kifejezetten erre a célra kihelyezett fekete fenyőn. Megmérhették a környező fák magasságát a christen-féle famagasságmérővel és átmérőjét az átlalóval. A gyerekek rendkívül élvezték az átlalóval való tevékenykedést, a kiválasztott fák mellett a saját derekuk mé-

rete is fölöttébb érdekelte őket. Nem csak a fa számbeli adatait ismerhették meg, hanem több fafaj nevével is gazdagítottuk a tudásukat. Amikor meglátták az átlalót, akkor többen egy kaszára asszociáltak, de miután bemutattuk a műszer használatát fellelkesültek és mindannyian ki akarták próbálni. Mivel gyermek mindig több volt, mint átlaló, így néha kisebb tumultus kerekedett, mindenki elsőnek szeretett volna mérni. Bár kezdetben nem mindig sikerült megfelelően tartani a műszert, kis segítséggel ugyan, de sikerültek a mérések. Szorgosan írták a kapott eredményeket a feladatlapjaikra.

Ezután a fa magasságának mérése következett, amit némileg nehezített a rekkenő meleg őszi nap, de a gyerekek lelkesedését nem befolyásolta. Kíváncsian méregették a christen-t, és ügyesen próbálták megfelelő távolságra tartani, hogy a fa pontosan illeszkedjen a mércére. A feladatlapon a fa térfoga-

ta is szerepelt, ami rendkívül felkeltette a kíváncsiságukat, így ámulatlan figyeltek, mikor kiderült számukra, hogy egy adott méretű fa, mennyi ideig lenne elég, ha fával szeretnénk tüzelni. A választékolást is nagyon ügyesen oldották meg. Élvezettel mérték le a fekete fenyőt, hogy aztán eldönthessék, milyen módon lehetne felosztani ahhoz, hogy a legmagasabb érték születhessen a kidöntött fából. A munkavédelmi eszközök felpróbálása is nagy sikert aratott. A gyerekek örömmel öltöztek be és imitálták a fa tényleges darabolásának folyamatát.

A mérések után megtekintették a kiállítási tárgyainkat. A taplógombából készült kalap magasan vezette az érdeklődési listát. Amikor megkérdeztük, hogy szerintük ez a kalap miből készülhetett, többen bőrre vagy fára tippeltek. A rókabőr ötlet kifejezetten érdekes megközelítés volt. Majd miután elmondtuk, és meg is mutattuk, hogy ez a kalap bizony egy

taplógombából készült, nagyon elcsodálóztak. Szinte kivétel nélkül felpróbálták a kalapot. Az évgyűrűk számolására is számos önkéntes jelentkező akadt. A kihelyezett kereplő hangja tömérdek alkalommal ijesztgette a környék madarait és a gyanútlan járókelőket is. A gyerekek és a felnőtt látogatók is számos új fogalommal, tárggyal és ismerettel gazdagodhattak.

A színpadon mindkét napon ismert együttesek és előadóművészek fellépései, valamint a Budakeszi Vadaspark állatbemutatói színesítették a programot. Többek között a Kaláka együttes koncertje, Berecz András meséi, illetve zenés, táncos műsorok várták a nagyerdeműt. Ezen felül számos szórakoztató program és lehetőség várta a vállalkozó szelleműeket: ügyességi játékok, ugráló vár, népi játszótér, valamint a nagyon népszerű kerékpáros erdei akadálypálya.

NAGY ANDREA

ERDŐK HETE 2016

A Délalföldi Erdészeti Zártkörű Részvénytársaság tervezett programja a 2016. évi Erdők Hete rendezvénysorozatra

2016. szeptember 30. Muzsikál az erdő a Körösök völgyében c. rendezvénysorozat első napja.

2016. október 1. Muzsikál az erdő a Körösök völgyében c. rendezvénysorozat második napja. Az Erdők Hete 2016 programsorozat regionális megnyitó-ünnepsége. Ingyenes túrák a látogatóknak Gyula-Városerdőn és Sitkán.

2016. október 2. Muzsikál az erdő program Nagyvárad-Püspökfürdőn.

2016. október 3. A „Tovább táncol a Tobozmánó” c. alkotópályázat meghirdetése. Ingyenes kerékpártúra Póstelekre, ott túrák szakvezetéssel az érdeklődőknek.

2016. október 4. Ingyenes túrák Doboz-Szanazugban.

2016. október 5. Ingyenes túrák Vátyonban.

2016. október 6. Ingyenes túrák az érdeklődőknek Sándorfalván.

2016. október 7. „Élő fa-városok” című konferencia Gyulán a Polgármesteri Hivatal Dísztermében

A meghirdetett rendezvények részletes programja a

www.dalerd.hu oldalon és a DALERD Zrt. [facebook](https://www.facebook.com/dalerd) oldalán olvasható.

„ÉLŐ FA-VÁROSOK”

Erdők Hete 2016. – Gyula, 2016. október 07.

Konferencia a városok és erdők kapcsolatáról, a városi fás növényzet ápolásáról, fenntartásáról, megemlékezés az Országos Erdészeti Egyesület elmúlt 150 évéről

Szervezők:

Országos Erdészeti Egyesület Békés megyei helyi csoportja
DALERD Dél-alföldi Erdészeti Zrt.
Gyula Város Polgármesteri Hivatal

PROGRAM.....

- 10.00** Megnyitó
10.05 150 éves az Országos Erdészeti Egyesület
10.30 Városi fák jelölése és nyilvántartása
10.50 Favizsgálatok
11.10 Kávészünet
11.30 Faápolás
11.50 Városi fák kezelési tervei
12.10 Gyula – Európai Virágos Városok 2014 arany minősítésű város
12.30 Zárszó
13.00 Terepi bemutató a Petőfi téren: sérülésmentes favizsgálatok, faápolás kötéltechnikával

Helyszín: Gyula Város Polgármesteri Hivatalának Díszterme (Gyula, Petőfi tér 3.). A rendezvény nyitott. Tisztelettel várjuk a települések szakembereit, az OEE tagjait és valamennyi kedves érdeklődőt!

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az ERDŐK HETE alkalmából a Délalföldi Erdészeti Zártkörű Részvénytársaság Tájékoztatói Központja

„TOVÁBB TÁNCOL A TOBOZMANÓ” címmel alkotópályázatot hirdet általános iskolás diákok számára.

A pályázatra természetes anyagokból (makk, gesztenye, falevél, ág, kéreg, moha, toboz, gubacs, szalma, hancs, csuhé stb.), saját kezűleg készített figurák, játékok, munkák beküldésével lehet nevezni.

A népművészekből, pedagógusokból álló zsűri a beérkezett műveket korcsoportonként (1-2., 3-4., 5-6., 7-8. osztályosok) értékeli. Az összegyűlt alkotásokból az erdészeti tájékoztatói központban kiállítást rendezünk, melyet az eredményhirdetéssel egyszerre, 2016. december 12-én 15 órakor (Gyula-Városerdő, Erdei Iskola) nyitunk meg.

Szeretettel várunk minden érdeklődőt!

Erre az alkalomra külön meghívót már csak a díjnyertes munkák alkotóinak küldünk. A díjazott munkák alkotóit a kiállítás megnyitóján, családias ünnepség keretében jutalmazzuk. (Csoportos díjként ingyenes erdei iskolai programot, kedvezményes szálláslehetőséget, egyéni jutalomként barkács- és hobbieszközöket, könyveket stb. adunk a részt vevőknek.)

Kérjük, hogy a beküldött alkotások mellett egyértelműen tüntessék fel a munka címét, az alkotó nevét, életkorát, iskolája és felkészítő tanára nevét, valamint értesítési címét, telefonszámát, e-mail-címét. Kérjük azt is, hogy gyorsan romló, nyers, penészedésre hajlamos anyagot lehetőleg ne használjanak, nagyon elővigyázatosan csomagoljanak, s postázáskor ügyeljenek az alkotások állagának megővésére is!

Az alkotásokról digitális archívumot készítünk. A díjnyertes műveket az erdei iskolában található állandó kiállításon őrizzük tovább, a nem jutalmazott munkákat a megnyitó után, a kiállítási helyről előzetes időpont-egyeztetés után el lehet szállítani. Megőrzésüket 2017. március 31-ig biztosítjuk, utána a nálunk maradt műveket oktatási intézmények dekorációs céljaira ajánljuk fel.

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: 2016. NOVEMBER 20.

Beküldési cím: DALERD Zrt. Tájékoztatói Központ - 5701 Gyula-Városerdő, Külterület 1226. sz.
Tel.: 06-66-468-907 és 06-30-606-37-93

Csak az erdő örök!

† IFJÚ SZABADOS JÓZSEF (1957-2016) ERDÉSZTECHNIKUS

Legutóbbi lapszámunk óta ismét búcsút kellett vennünk egy tiszteletben álló erdész kollégánktól. Az erdészek is múlandók, de vígasztal bennünket, hogy az erdő megőrzi emléküket.

1981. óta szolgált a mályvádi erdőben hivatásos erdészként és vadászként. Három és fél évtizedes tevékenységét szép, fiatal tölgyesek és szemet gyönyörködtető idősebb erdők hirdetik. Eredményesen gazdálkodott az országos hírű, kiemelkedő minőségű dámszavassal. Eközben gyönyörködött a természetben, élvezte a munkáját, és megosztotta látásmódját másokkal is. Családunk, a Körös-menti erdők erdészeinek nagy családja, ismét szegényebb lett.

„Muzsikál az erdő”

a Körösök völgyében
a regionális Erdők Hete nyitórendezvénye

2016. szeptember 30. - október 2.

2016. szeptember 30. - péntek

Gyula - Városerdő,
DALERD ZRT. Erdészeti
Erdei Iskola

Gps: É 46° 41' 57.36", K 21° 19' 24.88"

Benedekfi István
Benedekfi Zoltán
Tokai Ágnes
Ókörös Trió

2016. október 1. - szombat

Gyula - Városerdő,
DALERD ZRT. Erdészeti
Erdei Iskola

Gps: É 46° 41' 57.36", K 21° 19' 24.88"

Dobszerda Együttes
Kecskeméti Aurin Leánykar
Lajkó Félix
Vasvári Csaba

2016. október 2. - vasárnap

Nagyvárad közelében,
Szentmárton - Május 1.
Fürdő (Püspökfürdő)

GPS: lat: 46o59'35,9"N, lng: 22o0'59,7"

Kecskeméti Aurin Leánykar
Misztrál Együttes
In Medias Brass

Jellemző programjaink

erdei klasszikus és népzenei koncertek
szakvezetési erdei séták
ismeretterjesztő előadások
képzőművészeti kiállítások
erdei sportrendezvények
gyermekprogramok
femtartható gazdálkodási példák bemutatása
helyi termékek, helyi értékek bemutatása

www.muzsikalazerdo.hu

„Muzsikál az erdő - ahol az erdő és a zene összefonódik. Jókedv, erdei értékek, művészetek, barátság, testi-lelki feltöltődés!”

Ne feledjék! „Nincs rossz időjárás, csak rossz öltözködés!”

